

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území MČ Praha 3

CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000794

Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)

Aktuální verze ke dni 26. 7. 2017

Vypracovali: Milan Hausner, Petr Anděl, Iva Satrapová a Realizační tým MAP

Obsah

Obsah

1. Úvod	3
2. Dokumenty na národní úrovni	3
2.1 Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020	3
2.2 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015-2020 – obecná charakteristika	5
2.3 Strategie rozvoje regionálního školství (zúženo na předškolní a základní vzdělávání) a dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje	7
2.4 Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018	10
2.5 Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020	13
2.6 Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020	14
2.7 Dlouhodobé záměry krajů – specifika krajů	15
3. Dokumenty (mající vztah k MAP) ve vyšších územních úrovních	15
3.1 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2016 – 2020 – širší kontext dokumentu (logický rámec)	15
3.2 Tematické shrnutí vybraných částí Dlouhodobého záměru s největším přesahem do problematiky MAP	17
3.3 Priority rozvoje vzdělávání v jeho jednotlivých segmentech školství a vzdělávání	20
3.4 Opatření v oblasti předškolního vzdělávání stanovené DZ HMP 2016-2020	21
3.5 Opatření v oblasti základního vzdělávání stanovené DZ HMP 2016 – 2020	22
3.6 Opatření v oblasti základního uměleckého vzdělávání stanovené DZ HMP 2016 – 2020	23
4. Dokumenty na nižších územních úrovních	23
4.1 Strategický plán rozvoje Městské části Praha 3 na léta 2014 – 2020	24
4.2 Komunitní plán rozvoje sociálních a návazných služeb na území Městské části Prahy 3 na období 2015 – 2019, včetně Akčních plánů na jednotlivé roky	24
4.3 Systém školských zařízení Městské části Praha 3	25
4.4 Koncepce rozvoje spolupráce Městské části Praha 3 s nestátními neziskovými organizacemi na období 2015 – 2018	25
4.5 Demografická studie MČ Praha 3 (březen 2017)	26
5. Závěr	27

1. Úvod

Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání

Analytická část MAP vychází z textové meta analýzy existujících strategických záměrů a dokumentů na národní úrovni, na vyšších územních úrovních a na menších územích. Vychází také z materiálů ORP Praha 3, které Realizační tým MAP považuje za stěžejní. Uvedené dokumenty jsou řazeny podle jejich významu. Je zvoleno hierarchické řazení dokumentů, kdy jsou jednotlivé informace a stanoviska k prioritám a opatřením rozvíjena spirálovitě. Tento dokument je doplněn o komplexní analýzu dotazníku MŠMT, další dotazníky a analytická šetření Realizačního týmu a dále pak SWOT. Na základě uvedených dokumentů byl vytvořen Strategický rámec projektu rozvoje vzdělávání v Praze 3.

2. Dokumenty na národní úrovni

Na národní úrovni jde především o dokumenty:

- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015-2020
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018
- Strategie digitálního vzdělávání
- Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020

Význam těchto dokumentů je postupně rozebrán v dalším textu.

2.1 Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

V oblasti strategií na národní úrovni jde především o základní obecnou formativní *Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*¹. Tento dokument nahrazuje předchozí Národní program rozvoje vzdělávání (Bílou knihu) z roku 2001².

¹ Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (cit. 17. 5. 2017)

http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_2020_web.pdf

² Národní program rozvoje vzdělávání 2001 (cit. 16. 5. 2017) http://www.msmt.cz/file/35405_1_1/

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 definuje užší množství priorit, o jejichž dosažení by tvůrci vzdělávací politiky měli konkrétněji usilovat. Tato klíčová strategie na období 7 let vymezuje především prioritní cíle a rámcově určuje směry intervence vedoucí k jejich dosažení.

Celý dokument směřuje v obecné rovině k rozvoji vzdělávacího systému, založeného na konceptu celoživotního učení, tak aby zodpovědně naplnil deklarovaný základní smysl vzdělávání: osobnostní rozvoj přispívající ke zvyšování kvality lidského života, udržování a rozvoj kultury jako soustavy sdílených hodnot, rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro demokratické vládnutí a přípravu na pracovní uplatnění. V obecné rovině dokument směřuje k větší integraci vzdělávacího systému jako celku, zdůrazňuje nejen formální, ale i *neformální oblasti učení*.

Na základě důkladného zhodnocení stavu vzdělávací soustavy v České republice k roku 2014 stanovuje Strategie pro následující období tři průřezové priority:

- **snižovat nerovnosti ve vzdělávání,**
- **podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad,**
- **odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém.**

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 má však mnohem širší mezinárodní a evropský rozměr. Zcela jasně odráží klíčovou prioritu zahraničněpolitické orientace České republiky i její závazky související se vstupem země do EU a představuje aktivní krok podpory pokračující evropské integrace České republiky.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 slouží k implementaci sady opatření a indikátorů³, k jejichž naplňování se Česká republika přihlásila ve Strategickém rámci evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě ET 2020⁴ (Education and Training) a ve Strategii Evropa 2020⁵ vypracované EU pro růst a zaměstnanost v období 2010 až 2020. Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 musí být nahlížena a interpretována v kontextu s tímto jejím širším evropským rámcem a nemůže z něho být vytržena.

Jako celek definuje také základní nástroje vzdělávací politiky jako regulativní, ekonomické a informační. Předpokládá se, že opatření uvedená ve Strategii budou

³ Indikátory Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 (cit. 16. 5. 2017)

http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/indikatory-strategie-vzdelavaci-politiky-cr-do-roku-2020.pdf

⁴ ET 2020 Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (cit. 16. 5. 2017)

http://www.msmt.cz/uploads/odbor_30/Jakub/Strategicky_ramec_evropske_spoluprace_v_oblasti_vzdelavani_a_odborne_pripravy_ET_2020_.pdf

⁵ Evropa 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (cit. 16.5.2017)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:CS:PDF>

financována především ze státního rozpočtu a prostřednictvím Evropských investičních a strukturálních fondů, pro jejichž čerpání je třeba ze státního rozpočtu zajistit spolufinancování. Využívány budou rovněž prostředky z komunitárního programu Erasmus+, případně z dalších komunitárních programů a rovněž z existujících schémat zaměřených na podporu mezinárodních mobilit a institucionální spolupráce (např. program švýcarsko-české spolupráce, Norské fondy a fondy EHP).

Nosnými implementačními dokumenty Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (dále jen Strategie 2020) jsou především **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy** a **Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na léta 2016-2020**.

V několika vybraných oblastech jsou zpracovány podrobnější tematicky zacílené dokumenty nižší úrovně v podobě akčních plánů, které popisují návrhy a možná řešení specifických a aktuálních problémů vzdělávací politiky. Tato opatření se většinou stanovují na období tří let.

2.2 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2015-2020 – obecná charakteristika

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 (dále jen Dlouhodobý záměr ČR) navazuje na předchozí dokument Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2011-2015. V obecné rovině je jedním z implementačních dokumentů Strategie 2020.

Z hlediska Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) představuje Dlouhodobý záměr ČR významný nástroj formování vzdělávací soustavy a je základem komunikace mezi centrem a kraji. Zakotvuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky vycházející ze Strategie 2020, určuje rámec dlouhodobých záměrů krajů a sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy. Trendy a cíle stanovené na úrovni ČR krajské úřady rozpracovávají pro specifické podmínky a potřeby svého kraje, navrhuji a zdůvodňují svá konkrétní řešení.

Dlouhodobý záměr ČR je vyhodnocován v souladu s ustanovením § 9 školského zákona jednou za čtyři roky před přípravou nového dlouhodobého záměru. Podle potřeby může být dílčí hodnocení za kratší období provedeno podle pravidel průběžného vyhodnocení implementace Strategie 2020 (informace o naplňování Dlouhodobého záměru ČR je v rámci vyhodnocení Strategie 2020 předkládána ve

dvouletých intervalech vládě, tj. v roce 2016, 2018 a 2020) nebo např. pro potřeby hodnocení naplňování příspěvku Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) vůči Dlouhodobému záměru. Celkový rámec finančních prostředků vychází z objemu finančních prostředků, které bude mít MŠMT v dalším období k dispozici pro oblast předškolního, základního, středního, vyššího odborného vzdělávání (dále jen regionálního školství) ze státního rozpočtu a z ESF (OP VVV).

Dlouhodobý záměr se hlásí k naplňování dokumentů Strategie 2020 a Evropa 2020 usilující o vytvoření inteligentní a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích, ekologičtějším nakládáním se zdroji, podporující začlenění, vykazující vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. Dlouhodobý záměr cílí na překonání hospodářské krize v evropském prostoru a na překonání závažné vysoké míry nezaměstnanosti mladé populace v Evropě (EU 22,2 % - ČR 15,9 %). Klíčovou roli při formování ekonomického růstu zde má sehrát právě vzdělávání.

Z globálního pohledu je pro vzdělávání v letech 2015-2020 v ČR relevantní zejména příprava zaměřená na **udržitelný rozvoj**. Globální agenda pod záštitou OSN (od září 2015) nepreferuje pouze ekonomické veličiny vývoje společnosti, ale podporuje také **sociální a environmentální vývoj ve světě** a akcentuje potřebu umožnit kvalitní život rostoucímu počtu lidí v dlouhodobém horizontu. Důležitou roli v naplňování této agendy má hrát i **kvalitní vzdělávání pro všechny**, které bude umožněno všem bez nerovnosti v přístupu ke vzdělávání. ČR je do tohoto procesu jakožto členský stát OSN aktivně zapojena a témata udržitelného rozvoje budou do vzdělávacích oblastí přiměřeně začleňována.

Dlouhodobý záměr je rozdělen do tří hlavních sekcí, kdy první definuje **mezinárodní souvislosti, hlavní trendy v oblasti ekonomiky a vzdělávání v České republice** a **demografickou projekci** kvantitativního vývoje jednotlivých úrovní vzdělávání. Druhá se plně věnuje strategii rozvoje regionálního školství a třetí pak financování regionálního školství.

Považujeme za podstatné zmínit demografickou projekci jako faktor kvantitativního vývoje jednotlivých úrovní vzdělávání. Současný demografický vývoj ČR je silně ovlivněn **odkládáním rodičovství silných populačních ročníků 70. let 20. století**. Zatímco střední a vyšší odborné vzdělávání bojuje se stagnujícím či ubývajícím množstvím žáků a studentů, předškolní zařízení se potýkaly s nedostatečnými kapacitami. Počet dětí v mateřských školách klesl až kolem roku 2017/2018, kdy se plně projevil přechod silné populační vlny na 1. stupeň základních škol a následně pak i na 2. stupeň. **Uvedené okolnosti jsou pak předmětem vlastní demografické studie, která tvoří samostatnou součást analýzy.**

2.3 Strategie rozvoje regionálního školství (zúženo na předškolní a základní vzdělávání) a dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje

V této části analytického materiálu se budeme zabývat prolnutím reálné situace regionálního školství v ORP Praha 3 na definice dlouhodobého záměru a budeme sledovat jejich projekci v ORP.

Předškolní vzdělávání

Mezi hlavní úkoly v oblasti předškolního vzdělávání pro následující období patří především **zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání a podpora mateřských škol při začleňování dětí ze znevýhodněných skupin**, v místech zvýšeného zájmu o předškolní vzdělávání připadá v úvahu i **navýšení nedostatečných kapacit mateřských škol (s ohledem na demografické výhledy a následné možnosti dalšího využití) a zvyšování kvality předškolního vzdělávání**. Dlouhodobý záměr v mateřských školách předpokládá nárůst zájmu po předškolním vzdělávání pro děti již od dvou let, a to v mnohem větší míře než dosud. S tím souvisí i potřeba upravit podmínky pro činnost mateřských škol (snížení počtu dětí ve třídě, zvýšení počtu pomocného personálu, vhodné materiální vybavení pro tuto věkovou kategorii, zajištění bezpečnostních a hygienických podmínek, úprava RVP). Uvedené trendy plně odpovídají situaci na ORP Praha 3, kde již v letošním roce je patrný nástup mladších ročníků do předškolního vzdělání, který je ale v částečném rozporu s podmínkami mateřských škol, ať již jde o personální či technické.

Základní vzdělávání

Základní školy se v současné době potýkají se zvýšeným počtem žáků na 1. stupni základního vzdělávání. Počet žáků na 1. stupni základního vzdělávání se bude po roce 2017 zvyšovat jen velmi mírně. Na 2. stupni základního vzdělávání zaznamenáváme zvýšený počet žáků se zpožděním, tj. vzrůstající trend lze zaznamenat od školního roku 2013/14. **Přes zvyšující se počet žáků ve věku 6–15 let jsou kapacity základních škol (evidované ve školském rejstříku) v republikovém měřítku dostačující.** Obdobná je situace i v ORP Praha 3. To však nevylučuje, že na místní úrovni vznikne problém se zajištěním povinné školní docházky v oblastech, **kde výstavba nových bytových komplexů nebyla doprovázena výstavbou nových základních škol. Se související výstavbou komplexů v oblasti Nákladové nádraží Žižkov vzniká potřeba nové základní školy.**

Český vzdělávací systém se dlouhodobě potýká s vysokou mírou odkladů školní docházky. Jak vyplývá z Výroční zprávy České školní inspekce, mezi důvody

odložení povinné školní docházky převládají **logopedické vady, dále nedostatečná adaptace a potíže se soustředěním**. Častá je také kumulace uvedených obtíží. Jedním z opatření, které může přispět ke zlepšení současného stavu, je zavedení jednotné diagnostiky k posuzování školní zralosti dítěte. Tato skutečnost se však v letošním roce ještě vůbec neprojevila.

Jedním z úkolů v oblasti základního vzdělávání do roku 2020 je snížit množství odkladů povinné školní docházky a kapacitně zajistit plnění povinné školní docházky zejména žáků 1. stupně ZŠ při zachování kvality vzdělávání; současně podporovat kvalitu vzdělávání 2. stupně ZŠ a nezvyšovat podíl žáků odcházejících do víceletých gymnázií, jejichž kapacity již nebudou navyšovány. Zvyšování kvality vzdělávání je úzce provázáno také se zvyšováním kvality počátečního i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2. stupně ZŠ. **Dlouhodobý záměr usiluje o zefektivnění systému hodnocení žáků a škol, vytvoření kritérií kvalitní školy a jejich provázání s hodnocením Českou školní inspekcí.** Cílem je posílení formativního hodnocení na školách a zajištění srovnatelnosti hodnocení v rámci základních škol. V rámci MAP Praha 3 budou využity zkušenosti experta strategického plánování z přípravy inspekčního modelu Kvalitní škola. Z hlediska odkladů a společného vzdělávání ale nepředpokládáme příliš velký vliv samotných škol. V tomto případě musí jít o celoplošné opatření.

Jazykové vzdělávání

V oblasti jazykového vzdělávání nebudou v jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky s ohledem na neustále se snižující počet žáků v těchto školách zapisovány nové jazykové školy do školského rejstříku. V základních školách musí být rozvíjeny aktivity vedoucí k aktivnímu využití jazyka prostřednictvím metody CLIL a uplatněno přímé využití jazyka ve výuce i jiných předmětů. Podrobně je tato oblast definována v analytické části.

Školní družiny, školní kluby

Ve školních družinách, školních klubech bude umožněno navyšování počtu žáků do maximální kapacity oddělení, dále budou podpořena školská zařízení pro zájmové vzdělávání (SVČ a DDM, které se podílejí na rozvoji nadání žáků, popř. v ZŠ speciální pro činnosti Aktivačních center apod.). Případné navyšování počtu žáků ve školních družinách a školních klubech by mělo odpovídat míře přiměřené nárůstu počtu dětí a žáků. Zohledněna by měla být také stávající naplněnost školy, stávající síť školních družin a školních klubů a jejich naplněnost a síť středisek volného času. Zde je nutno konstatovat a bude to dále diskutováno v demografické studii, že v ORP Praha 3 je více než polovina oddělení družin v kmenových třídách. Jsou tak omezené možnosti volnočasového vyžití žáků. Tato okolnost je znovu diskutována v demografické studii.

Rovné příležitosti

Dlouhodobý záměr rovněž prosazuje rovné příležitosti v oblasti vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Nerovnost v dosahovaných výsledcích nemůže být určujícím faktorem, protože ji povětšinou nemůže jedinec ovlivnit. **To znamená, že do budoucna je třeba se zaměřit na zkvalitnění vzdělávání pro cílové skupiny dětí a žáků s problémovým socioekonomickým a kulturním zázemím** tak, aby jejich vzdělanostní potenciál mohl být maximálně naplňován, tomu by mělo napomáhat zpřesnění diagnostiky a následných intervencí ve formě podpůrných opatření, navrhovaných školskými poradenskými zařízeními, které posilují kvalitu poskytovaného poradenství a roli inkluzivního vzdělávání. Přestože zde jde o velmi ušlechtilý cíl, je zřejmé, že společné vzdělávání je z tohoto pohledu stále novou oblastí a bude v nejbližším období ožehavým tématem.

Důležitou oblastí je také podpora vzdělávání žáků se zdravotním a sociálním znevýhodněním, podpora péče o nadané děti a žáky a podpora prevence rizikového chování (MŠMT vydalo Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018, současně vydalo na shodné období novou metodiku pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ke zkvalitnění aktivit v oblasti prevence rizikového chování v období 2013–2018).

Rovné příležitosti však nutně neznamenají jen handicap. V poslední době jsme ve školách svědky časté diverzifikace žáků (např. účast na výuce s lektorem cizího jazyka) s ohledem na ekonomické podmínky rodin. Takový stav je v základním vzdělávání zcela nepřijatelný a MAP by měl přinést do této oblasti přinejmenším vážnou diskuzi nad tímto tématem.

Poradenství

V oblasti pedagogicko-psychologického poradenství bude zhodnocen dosavadní vývoj zejména v krajích Ústeckém, Královéhradeckém, Pardubickém, Jihomoravském, Karlovarském, Olomouckém, v kraji Vysočina a v Praze, kde podíl klientů PPP, SPC a SVP na věkové skupině žáků ZŠ a SŠ přesahuje 20 procent, s ohledem na místní podmínky nebude zvyšován počet školských poradenských zařízení v krajích.

Poradenské služby ve školách budou hlavně zaměřeny na:

- prevenci školního neúspěchu,
- práci se třídou, na prevenci rizikového chování,
- poskytování kariérového poradenství,

- spolupráci se zákonnými zástupci žáků,
- na podporu pedagogů při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami včetně metodické podpory.

Další témata

Dlouhodobý záměr je komplexním dokumentem snažícím se vystihnout celou škálu jevů a trendů vzdělávací soustavy ČR a nastiňuje budoucí směr řízení a vývoje celé vzdělávací soustavy. Tematicky zahrnuje tedy i problematiku počátečního vzdělávání učitelů a jejich další vzdělávání, problematiku společenského postavení učitele, problematiku zavádění kariérního řádu, postavení a přípravy ředitelů škol na výkon této náročné funkce, kariérové poradenství, problematiku vývoje financování atd. Shrnutí jsou zde tedy jen vytypovaná témata s nejvyšší relevancí pro tvorbu MAP. Některé nástroje kariérního řádu, tak jak byly vyvinuty, bude možno využít i v profesním rozvoji pedagogických pracovníků.

2.4 Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018 (dále jen Akční plán) vychází z předchozích dokumentů:

- Národní akční plán inkluzivního vzdělávání
- Akční plán k výkonu rozsudku D. H.
- Akční plán inkluzivního vzdělávání 2019 – 2020

Akční plán je pevně zasazen do celkového rámce zahraničně politického směřování České republiky směrem k pokračující evropské integraci ČR. Z pohledu EU slouží jako nástroj implementace evropského principu rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání propojenému se spravedlivou a přiměřenou podporou zohledňující různé vzdělávací potřeby žáků, tak aby plně využili svého studijního potenciálu. Z pohledu České republiky slouží akční plán mimo jiné také jako naplnění ex-ante podmínek pro Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále OP VVV).

Tento Akční plán inkluzivního vzdělávání na období let 2016-2018 při svém zpracování vychází z priorit stanovených ve Strategii vzdělávací politiky ČR do r. 2020 a podrobněji definovaných opatření v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020.

V návaznosti na prioritní úkoly v roce 2015 MŠMT systematicky a intenzivně zavádí inkluzivní vzdělávání, čímž implementuje rovný přístup ke vzdělávání všech žáků v rámci České republiky.

Cílem procesu je v obecné rovině nastavení **pozitivních podmínek pro vzdělávání všech žáků tak, aby při zabezpečení adekvátních podpůrných opatření, nezbytných pro zajištění vzdělávacích potřeb každého žáka, bylo možné vzdělávání uskutečňovat přednostně v hlavním vzdělávacím proudu.** Konkrétním věcným cílem Akčního plánu inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018 bylo a je připravit a podpořit všechny složky systému tak, aby od 1. září 2016 bylo možné začít realizovat změny, které přinesla novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Většina klíčových legislativních změn ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nabyla účinnosti od 1. září 2016.

Realizace je rozdělena do tří ročních etap, které sledují školní rok. Vyhodnocení etap probíhá vždy v červenci daného roku, paralelně je připravován plán další etapy. Vyhodnocení plánu uplynulé etapy a schválení plánu následující etapy k realizaci probíhá vždy do konce srpna. Na konci etapy je zpracována zpráva o průběžném vyhodnocení plnění a v případě potřeby jsou navrženy jeho aktualizace. V roce 2018 bude zpracována zpráva o vyhodnocení plnění celého Akčního plánu inkluzivního vzdělávání a bude zpracován návrh na období 2019 – 2020.

Vyhodnocení po každé etapě APIV a návrh další etapy jsou konzultovány se subjekty, které se podílely na přípravě APIV, dalšími odbornými asociacemi (např. Asociace školní psychologie ČR, Asociace poradenských pracovníků ve školství) a akademickými pracovišti.

První etapa: 1. ledna 2016 až 31. srpna 2016

Druhá etapa: 1. září 2016 až 31. srpna 2017

Třetí etapa: 1. září 2017 až 31. prosince 2018

Je však nutno konstatovat, že realizace se setkává s celou řadou problémů, z nichž tím nejpodstatnějším je rozpor mezi sdělením ministerstva financí ČR o nedostatku prostředků (minus 2 miliardy Kč) a zákonem stanovených požadavků na podpůrná opatření. Tento moment může být zásadním limitujícím faktorem celého procesu.

Ve Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 jsou definována prioritní témata obsažená v tomto akčním plánu:

- nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny
- diagnostické nástroje – činnost a role školských poradenských zařízení
- supervizní mechanismy v oblasti inkluzivního vzdělávání
- evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí
- inkluze v předškolním vzdělávání
- snižování předčasných odchodů ze vzdělávání

Další východiska tohoto akčního plánu inkluzivního vzdělávání:

- Akční plán Dekády romské inkluze 2005-2015

- Akční plán opatření k výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. H. a ostatní proti České republice
- Akční plán opatření ke vzdělávání romských dětí, žáků, studentů na období 2015-2017
- Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR - 2015, GAC spol. s r. o.
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020
- Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na léta 2015-2020
- Národní program reforem 2015
- Národní strategie ochrany práv dětí (priority na léta 2012-2018)
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání na období 2014-2020
- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2011-2015
- Strategie romské integrace do roku 2020
- Strategie sociálního začleňování 2014-2020
- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020

Struktura akčního plánu sleduje následující oblasti:

• **Část A – Prioritní úkoly MŠMT**

Tato první část je věnovaná závazným úkolům MŠMT vůči Evropské komisi. Reaguje především na jednání ministra školství, mládeže a tělovýchovy s komisařkou pro spravedlnost, ochranu spotřebitelů a otázky rovnosti pohlaví ze dne 7. května 2015, navazující na formální upozornění zaslané České republice Evropskou komisí v souvislosti s diskriminací romských dětí v českém vzdělávacím systému.

• **Část B – Inkluzivní a kvalitní vzdělávací systém**

Struktura akčního plánu je v části B rozložena do pěti strategických cest, které vedou k naplnění vize inkluzivního a kvalitního vzdělávacího systému. Strategické cesty tvoří vzájemně propojený systém. Na každé strategické cestě jsou stanoveny milníky – indikátory, které je nutné naplnit, pro přiblížení se k cílové vizi.

Strategické cesty:

1. Čím dříve, tím lépe
2. Inkluzivní vzdělávání je přínosem pro všechny
3. Vysoce kvalifikovaní odborníci
4. Podpůrné systémy a mechanismy financování
5. Spolehlivá data

• **Část C – Ze školy do práce**

Opatření ke zlepšení propojení vzdělávání a trhu práce jsou soustředěna v Dlouhodobém záměru rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy ČR na období 2015–2020 a v aktualizacích Akčního plánu podpory odborného vzdělávání.

Část C obsahuje soubor opatření a aktivit, které vedou k lepšímu přístupu do zaměstnání a k celoživotnímu učení u cílové skupiny absolventů škol ohrožených na trhu práce.

V podmínkách ORP Praha 3 zatím není společné vzdělávání kritickou oblastí, zapojování dětí s podpůrnými opatřeními do škol je vcelku plynulé díky dobré spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou. Přesto se nedají vyloučit specifické komplikace. Je nutno respektovat skutečnost, která je v některých materiálech opomíjena či odsunuta stranou: **rozhodující pro začlenění žáka je vlastní diagnóza.** Představu, že „vše spraví“ zařazení žáka do kolektivu, který ho mile přijme, lze považovat za idealistickou a zcela v rozporu s praxí. Inkluze je dlouhodobým dennodenním procesem začleňování žáků, a proto vyžaduje zvýšenou pozornost a vysokou odbornost, protože bez ní nemůžeme opravdu nikomu pomoci. Na místě je v této oblasti vždy individuální přístup a zásadně nelze paušalizovat dobré i špatné zkušenosti v této oblasti.

2.5 Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020

Tato koncepce určuje strategické cíle státní politiky ve vztahu k mládeži, zejména v oblasti vzdělávání a mobility, zaměstnanosti a podnikání mladých lidí, kultury a tvořivosti, jejich participace, zdraví a zdravého životního stylu, mládeže s omezenými příležitostmi a dobrovolnictví. Koncepce podpory mládeže se prioritně věnuje roli neformálního vzdělávání (včetně vzdělávání zájmového ve smyslu § 111 školského zákona). Důraz je kladen na **podporu uznávání výsledků neformálního vzdělávání** při práci s dětmi a mládeží především u zaměstnavatelů, zástupců státní správy a samosprávy, formálního vzdělávání a organizací pracujících s mládeží.⁶

Přehled strategických cílů politiky mládeže České republiky na období 2014 – 2020:

- SC 1: Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k právům
- SC 2: Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím
- SC 3: Vytvářet příznivé a udržitelné podmínky pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání
- SC 4: Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat děti a mládež k jejímu aktivnímu využití
- SC 5: Podporovat zvyšování přeshraniční mobility mládeže
- SC 6: Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže
- SC 7: Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost
- SC 8: Podporovat aktivní zapojení dětí a mládeže do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života

⁶ <http://www.msmt.cz/file/33599/>

- SC 9: Vytvářet příznivé podmínky pro dobrovolnictví mladých lidí včetně oceňování a uznávání dobrovolných činností
- SC 10: Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi
- SC 11: Motivovat děti a mládež k životu s principy udržitelného rozvoje a rozvíjet jejich environmentální gramotnost
- SC 12: Podporovat rozvoj kompetencí dětí a mládeže pro bezpečné a tvořivé užívání médií
- SC 13: Nabízet dětem a mládeži rozmanité cesty ke kultuře, umění a tradicím

2.6 Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 rozpracovává priority Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 pro digitální prostředí a byla přijata vládou 12. listopadu 2014 jako usnesení vlády ČR č. 927/2014.

Digitálním vzděláváním rozumíme zjednodušeně takové vzdělávání, které reaguje na změny ve společnosti související s rozvojem digitálních technologií a jejich využíváním v nejrůznějších oblastech lidských činností. Zahrnuje jak vzdělávání, které účinně využívá digitální technologie na podporu výuky a učení, tak vzdělávání, které rozvíjí digitální gramotnost žáků a připravuje je na uplatnění ve společnosti a na trhu práce, kde požadavky na znalosti a dovednosti v segmentu informačních technologií stále rostou.⁷

Smyslem strategie je především:

- otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií,
- zlepšit kompetence žáků v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi,
- rozvíjet informatické myšlení žáků.

K tomu bude potřeba realizovat řadu aktivit v těchto směrech:

1. Zajistit nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům.
2. Zajistit podmínky pro rozvoj digitálních kompetencí a informatického myšlení žáků.
3. Zajistit podmínky pro rozvoj digitálních kompetencí a informatického myšlení učitelů.
4. Zajistit budování a obnovu vzdělávací infrastruktury.
5. Podpořit inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků.
6. Zajistit systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy.

⁷ http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie/digistrategie.pdf

7. Zvýšit porozumění cílům a procesům integrace technologií do vzdělávání.

V podmínkách ORP Praha 3 jsou digitální kompetence učitelů považovány za jednu z priorit, proto je tato oblast důsledně diskutována v analytických tezích.

2.7 Dlouhodobé záměry krajů – specifika krajů

Dlouhodobé záměry krajů mohou uvedená opatření tohoto dokumentu upřesnit podle místních podmínek, zejména s ohledem na dostupnost vzdělávání a školských služeb podle demografického vývoje a rozvoje svého území. V oblastech, pro které nejsou opatření uvedena, může krajský úřad stanovit opatření podle svého uvážení. V Praze jsou záměry vpraveny do Krajského akčního plánu, který předurčuje některé oblasti pro spolupráci.

3. Dokumenty (mající vztah k MAP) ve vyšších územních úrovních

Strategické dokumenty na vyšších územních úrovních relevantní pro tvorbu MAP představují především Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy na úrovni kraje. V případě MAP MČ Prahy 3 se tedy jedná především o Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2016 – 2020.

3.1 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2016 – 2020 – širší kontext dokumentu (logický rámec)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy na roky 2016 – 2020 (dále jen DZ HMP 2016 – 2020) je strategickým dokumentem HMP pro oblast vzdělávání, jehož zpracovatelem je odbor školství a mládeže Magistrátu hlavního města Prahy (MHMP). Jeho úkolem je vyhodnocení a aktualizace Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy, který byl schválen Zastupitelstvem HMP v březnu 2012 (dále jen DZ HMP 2012).

DZ HMP 2016 - 2020 vychází ze strategických dokumentů ČR i hl. m. Prahy, z odborných publikací, údajů Českého statistického úřadu, Národního ústavu pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání

pedagogických pracovníků, Národního institutu dalšího vzdělávání a rovněž z podkladů a informací zpracovaných Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy a dalších odborů Magistrátu HMP. Při zpracování DZ HMP 2016 – 2020 bylo rovněž využito poznatků a odborných stanovisek ředitelů škol a předsedů školských asociací. Další podklady, zejména pro oblast obecního školství, poskytly městské části hl. m. Prahy.

Struktura DZ HMP

Krajská specifika ovlivňující vývoj vzdělávací soustavy

Kapitola *Krajská specifika* představuje specifické rysy pražského regionu, které významně ovlivňují vzdělávací soustavu na území HMP. Jsou to demografická prognóza, vzdělanostní struktura obyvatelstva, struktura a vývoj regionálního trhu práce, predikce trhu práce, ekonomický vývoj a životní úroveň a skladba lidských zdrojů.

Stručná analýza plnění DZ HMP 2012

Kapitola *Stručná analýza plnění Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy* hodnotí naplňování priorit a cílů stanovených DZ HMP 2012 a prezentuje kvantitativní rozvoj vzdělávání v HMP na jednotlivých úrovních vzdělávací soustavy.

Priority a rozvoj vzdělávání v jeho jednotlivých segmentech školství a vzdělávání

Kapitola *Priority a rozvoj vzdělávání v jeho jednotlivých segmentech školství a vzdělávání* formuluje priority pro období 2016 - 2020, z nich odvozuje cíle a stanovuje aktivity, kterými by se tyto cíle měly naplnit. Stanovuje priority v jednotlivých oblastech předškolního, základního, základního uměleckého, středního, vyššího odborného, zájmového, jazykového vzdělávání a speciálního školství. Obdobně postupuje v oblasti identifikovaných průřezových témat komunikační kompetence v cizích jazycích, informačních a komunikačních technologií, prevence rizikového chování, vzdělávání k udržitelnému rozvoji, péče o talentované žáky, celoživotního učení a dalšího vzdělávání i zajišťování kvality, monitoringu a hodnocení vzdělávání.

Zvyšování profesionality pedagogických pracovníků

Kapitola vyjadřuje cíle a stanovuje aktivity, které mají vést k vyšší profesionalitě pedagogických pracovníků škol a školských zařízení na území HMP. Jedná se o aktivity vedoucí k doplňování odborné kvalifikace, jejímu prohlubování a rozšiřování.

Ekonomická kapitola se zabývá stanovením orientačních výdajů na vzdělávání na období platnosti dlouhodobého záměru s ohledem na demografický vývoj. Vzhledem k tomu, že stát připravuje reformu financování regionálního školství, jedná se o hrubé odhady vycházející ze současného systému financování.

3.2 Tematické shrnutí vybraných částí Dlouhodobého záměru s největším přesahem do problematiky MAP

Od roku 2001 se HMP člení na 22 správních obvodů, přičemž některé tyto obvody obsahují ještě menší správní jednotky – městské části. V HMP se nachází celkem 57 městských částí, které jsou z hlediska samosprávného řízení autonomní, s vlastními volenými orgány. Z pohledu školství jsou tyto nejnižší jednotky členění města zřizovateli veřejných mateřských a základních škol. Naopak hlavní město jako celek z pozice kraje je zřizovatelem veřejných středních škol, vyšších odborných škol, konzervatoří a dalších specifických školských zařízení.

Je zde tvořen hrubý domácí produkt (HDP) okolo 25 % celkového HDP ČR. HDP v Praze na jednoho obyvatele tvoří více jak 200 % HDP republikového průměru. Tyto významné ekonomické ukazatele dávají Praze výsadní postavení v rámci celé České republiky. Z hlediska trhu práce má Praha dlouhodobě jedny z nejnižších hodnot míry nezaměstnanosti v celé ČR. Průměrné hodnoty obecné míry nezaměstnanosti se pohybují okolo 5 %.

Od roku 1989 se výrazně změnila struktura charakteru odvětvové ekonomiky, veškeré výrobní odvětví v Praze nyní tvoří cca 15 % a služby pak zbylých 85 % pražské ekonomiky. Taková změna charakteru odvětvové ekonomiky s sebou přináší specifika, se kterými se musí měnit i například struktura středního školství a vyššího odborného školství, které připravuje budoucí absolventy škol na profesní dráhu. Cílem HMP však není zcela utlumit obory vzdělání, které připravují své absolventy na povolání v nějakém z oborů ve výrobním odvětví a průmyslu. HMP nemusí být pro své současné obyvatele cílovým územím pro budoucí výkon povolání, a proto je nutné udržet významnou část kapacit středních a vyšších odborných škol pro kvalitní vzdělávání žáků a studentů v polytechnických, chemických a zpracovatelských oborech. Velká část výrobního odvětví se stále nachází ve Středočeském kraji, tj. v pohodlné dojezdové vzdálenosti pro obyvatele HMP.

Bytová výstavba se na území hl. m. Prahy většinou orientuje na okraj Prahy a hlavně pak do zázemí města – do Středočeského kraje. Vysoká koncentrace bytové výstavby probíhá ještě v některých lokalitách vnitřní Prahy, kde se nachází plochy

původně určené pro průmysl a nyní jsou postupně zastavovány novými bytovými komplexy (například v městské části Praha 9). V oblastech nové bytové výstavby je nutné zřídit zcela nové nebo zvýšit stávající kapacity škol a školských zařízení – primárně v segmentech předškolního a základního vzdělávání.

Praha má na svém území největší počet gymnázií i středních odborných škol ze všech ostatních regionů ČR. Například ve školním roce 2014/2015 se ve všech pražských středních školách vzdělávalo více než 61 tisíc žáků. Přední postavení má také HMP v případě vysokého školství – na území města se nachází nejvyšší počet vysokých škol v ČR. V akademickém roce 2014/2015 navštěvovalo vysoké školy v Praze přes 109 tisíc studentů. Celkový počet vysokoškolských studentů se od konce první dekády 21. století snižuje, což je způsobeno demografickým vývojem celé populace v ČR. Je však možné konstatovat, že z celkového počtu vysokoškolských studentů v ČR jsou v Praze navštěvovány vysoké školy vždy více, než třetinou všech vysokoškolských studentů. Praha leží v centrální oblasti Čech, kam z hlediska pozemní dopravy jsou do města svedeny všechny dálniční a železniční sítě. Z tohoto pohledu je tak Praha významným spádovým dopravním uzlem pro všechny kraje ČR a také pro nejbližší okolní státy EU.

Demografická prognóza

K 30. 6. 2015 měla Praha 1 262 612 obyvatel, což tvořilo 11,98 % obyvatel státu. Rozložení obyvatelstva Prahy se v posledních 15 letech významně proměňuje. Město prochází výraznou změnou obyvatelstva zejména v podobě vysídlování centra města a naopak usídlováním obyvatel v okrajových městských částech a rovněž v zázemí hlavního města (ve Středočeském kraji). Stav vysídlování je zřejmý na příkladu MČ Prahy 1 a MČ Prahy 2, kde již od roku 2001 dochází k postupnému snižování počtu obyvatel. Naopak v okrajových částech, jako je MČ Praha 21 a 22, došlo k podstatnému navýšení obyvatel.

Důležité faktory jako jsou věková struktura obyvatelstva a bytová výstavba jsou spojené s migrací. Tento trend se předpokládá i do budoucna. Jedná se především o vybrané oblasti správních obvodů Praha 22 (Pitkovice, Kolovraty, Hájek), Praha 18 (Třeboradice, Miškovice) či Praha 8 (Březiněves). Dále jde o lokality s mladší věkovou strukturou, kde v posledních letech docházelo k výstavbě bytových domů s potenciálem dalšího populačního růstu. Jde především o vybrané oblasti městských částí Prahy 9 (Hrdlořezy, Hloubětín), Prahy-Čakovice, Prahy-Zličín, Prahy-Dolní Měcholupy, Prahy-Štěrboholy či Prahy 22.

K poklesu počtu obyvatel by naopak mělo dojít především v centru města (MČ Praha 1), ve vybraných lokalitách městských částí Prahy 6 (Střešovice, Petřiny) či Prahy 4 (Pankrác) a na některých sídlištích (Malešice, Kamýk, Modřany či Jižní Město).

Jedná se především o oblasti se starší věkovou strukturou bez velkého potenciálu nové rezidenční výstavby a populačního růstu.

Obecně materiál IPR Analýza a prognóza demografického vývoje Prahy dále uvádí: **Z analýzy demografického vývoje hl. m. Prahy je patrné, že počet obyvatel byl v posledních letech určován především úrovní mezinárodní migrace. Jelikož je podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu v Praze ve srovnání se západními metropolemi stále relativně nízký, můžeme do budoucna očekávat, i s ohledem na imigrační atraktivitu hlavního města, další zvyšování počtu cizinců a přetrvávání kladného migračního salda. Počet obyvatel Prahy bude s vysokou mírou pravděpodobnosti dále narůstat. Přičemž růst bude, alespoň v horizontu několika málo let, určován především mírou zahraniční migrace.**

Imigranti, kteří se do Prahy stěhují za prací, jsou nejčastěji zastoupeni ve věkových kategoriích 20 – 39 let. Naopak se z Prahy vystěhovávají nejčastěji lidé ve vyšších věkových kategoriích nad 50 let. Tato selektivní migrace by měla významným způsobem přispívat ke zpomalování demografického stárnutí Prahy. V dlouhodobém horizontu by proto nemělo docházet k významnému nárůstu indexu stáří (podíl osob starších 65 let na podíl osob mladších 15 let) či indexu ekonomického zatížení. Předpokládá se, že se počet obyvatel do roku 2050 zvýší přibližně o 20 % na 1,49 miliónu.

Stěžejním faktorem pro školy a školská zařízení je porodnost, od které se odvíjí počet klientů výchovně vzdělávací soustavy. Demografická situace stále vyžaduje řešení situace v mateřských školách a nově stále více na základních školách. Tato řešení nesmí výrazněji snížit dostupnost základních škol, musí brát ohled na charakter osídlení a musí být ekonomicky únosná. Výrazný vzestup obyvatelstva zaznamenávají okrajové čtvrti HMP a přilehlé okresy Středočeského kraje Praha – západ a Praha – východ. Vývoj obyvatelstva ve Středočeském kraji výrazně ovlivňuje zatížení školské sítě v HMP.

HMP však nemá ve velké většině dostatečné kapacity pro děti a žáky z jiných než spádových oblastí. Mateřské a základní školy jsou tak v současné době výhradně určeny pro děti a žáky obyvatel jednotlivých městských částí HMP.

Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných škol je závažným problémem. Proto je nutné podpořit zvyšování počtu žáků v oborech, jejichž absolventi na trhu práce výrazně chybí. Výchovné poradce v oblasti volby povolání by měli nahradit vyškolení kariéroví poradci. Ti pak musí plnit roli pomocníka při výběru budoucího povolání zejména při konfrontaci studijních předpokladů s profilem absolventa vybraného oboru, se zájmy a s potřebami trhu práce. Nezbytně nutná je spolupráce zaměstnavatelů se základními a středními školami, a to zejména v období rozhodování žáků základních škol, tedy již v 8., samozřejmě pak 9. ročníku ZŠ.

3.3 Priority rozvoje vzdělávání v jeho jednotlivých segmentech školství a vzdělávání

DZ HMP 2016 – 2020 úzce navazuje na DZ HMP 2012, aby byla zajištěna kontinuita opatření, cílů a priorit stanovených v předchozím dlouhodobém záměru. Tento dlouhodobý záměr vychází ze strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení v kraji do roku 2020 stanovené v aktuálním DZ ČR. DZ HMP 2016 – 2020 musí obsahovat opatření formulovaná v DZ ČR v kapitole E 2. Opatření DZ ČR jsou rovněž upravena podle místních podmínek tak, aby odpovídala místnímu aktuálnímu stavu vzdělávací soustavy a stavu celého segmentu školství v HMP obecně. V souladu s DZ HMP 2012 a DZ ČR jsou pro roky 2016 – 2020 stanoveny priority, které buď nebyly zcela naplněny v DZ HMP 2012, či je nutné v těchto prioritách stále pokračovat, nebo jsou zcela nové. Jedná se o následující oblasti.

- Zvyšování kvality a modernizace vzdělávání (modernizace učeben, zvyšování efektivity vzdělávání - zavádění nových forem a metod výuky, podpora celoměstských programů na podporu vzdělávání). Priorita je zachována z DZ HMP 2012.
- Optimalizace nabídky vzdělávání zejména ve vztahu k trhu práce (podpora odborného vzdělávání - zpopularizování oborů vzdělání s výučním listem, popularizace technických a nehumanitních oborů vzdělání s maturitní zkouškou, poměrný počet přijímaných žáků víceletých gymnázií k celkovému počtu přijímaných žáků na SŠ, optimalizační kroky spojené s úpravou rejstříku škol a školských zařízení, spolupráce se zaměstnavateli a sociálními partnery, komunikační propojení ZŠ a SŠ, racionální rozšiřování kapacit mateřských a základních škol v místech aktuální potřeby). Priorita je zachována z DZ HMP 2012.
- Provedení analýzy s popisem dopadů optimalizace nabídky oborů vzdělání na jednotlivých školách takovým způsobem, aby bylo možné efektivně odstranit roztržičnost a mnohočetnost identických oborů vzdělání na území HMP (v době platnosti DZ HMP 2016 – 2020 nezařazovat do struktury oborů vzdělání takové obory vzdělání, které jsou v dostatečném množství na území HMP zastoupeny, po zvážení všech dopadů a zajištění podrobné analýzy zahájit efektivní optimalizaci nabídky oborů vzdělání zejména ve středních školách tak, aby nebyly poskytovány identické obory vzdělání na několika místech v HMP, analyzovat stav nabídky oborů vzdělání ve středních a vyšších odborných školách a upravit kapacity podle reálného stavu apod.).
- Zlepšení klimatu ve školách a školských zařízeních (prevence rizikového chování, metodická podpora psychologů, větší zapojení rodičovské veřejnosti, zainteresování žáků do dění ve školách, podpora multikulturní výchovy, prevence kriminality, monitoring sociálního klimatu škol). Priorita je zachována z DZ HMP 2012.
- Zvyšování kompetencí dětí, žáků a studentů a jejich osobnostní rozvoj (jazykové vzdělávání, informační a finanční gramotnost, podpora nadaných žáků, zlepšování podmínek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – kvalita pedagogů, učební a kompenzační pomůcky, inkluze a integrace,

asistenční služby, podpora volnočasových aktivit a sportu včetně celoměstských programů na podporu volného času a sportu, zvyšování etického vědomí žáků a studentů, zvyšování jejich motivace, zvyšování zručnosti, jemné motoriky a polytechnických znalostí a dovedností u dětí a žáků).

- Podpora vzdělávání pro udržitelný rozvoj (ve spolupráci s organizacemi působícími na území HMP v oblasti EVVO vytvořit metodiky a koncepce – podle krajské koncepce EVVO které budou komplexně zajišťovat vzdělávání v oblasti EVVO, podpora propojování školního a mimoškolního vzdělávání v oblasti EVVO).
- podpora pedagogických pracovníků (další vzdělávání – zvyšování a prohlubování kvalifikace, spolupráce mezi školami, oceňování úspěšných pedagogů, odměňování, zkvalitňování pracovního prostředí, síťování a stínování apod.). Priorita je zachována z DZ HMP 2012.

Předškolní vzdělávání

V rámci Strategie 2020 je pro předškolní vzdělávání prioritou zvýšení dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání. Rovněž je prioritou zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání. Tyto dva prioritní cíle v oblasti předškolního vzdělávání samozřejmě s sebou přinášejí i změny, které mohou být velmi zásadní pro veřejné zřizovatele mateřských škol. Například bude nutné, v případě zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání, uvažovat velmi vážně nad navýšením kapacit veřejných mateřských škol. Od tohoto kroku se pak odvíjí také financování této oblasti regionálního školství, a to jak z pohledu státního rozpočtu, tak také z pohledu rozpočtů zřizovatelů.

3.4 Opatření v oblasti předškolního vzdělávání stanovené DZ HMP 2016-2020

- Navyšování kapacity MŠ a předškolního vzdělávání v místech aktuální potřeby
- Podpora výuky jazyků a rozvoj polytechnické výchovy v předškolním vzdělávání
- Podpora nabídky logopedické péče
- Podpora rozvíjení integrace dětí se zdravotním postižením
- Podpora integrace dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ)
- Podpora výuky základních tělovýchovných návyků a sportovních činností a prevence proti úrazům a zraněním dětí předškolního věku
- Podpora spoluúčasti rodičů na činnosti školy a zapojování do společných aktivit

Základní vzdělávání

Městské části jako zřizovatelé ZŠ provedly po roce 2000 optimalizaci sítě základních škol. Po roce 2010 se na základních školách opět výrazně zvyšuje počet žáků. S ohledem na demografický vývoj lze očekávat problémy s dostatečnou kapacitou základních škol v některých městských částech nebo konkrétních oblastech městských částí. Rovněž se objevují nové lokality s problematickým zajištěním školských služeb v oblasti základního vzdělávání. Jedná se zejména o oblasti, které do nedávna sloužily průmyslu nebo jinému účelu než k usídlování obyvatel. V těchto oblastech vznikají bytové komplexy, avšak bez zajištění potřebné infrastruktury.

V závislosti na demografické křivce však nebude podporováno navyšování počtu otevíraných tříd 1. ročníků ve víceletých cyklech (8letém a 6letém) na gymnáziích zřizovaných HMP. U ostatních zřizovatelů nebude doporučováno zařazování nových kapacit v rámci víceleté formy vzdělávání na gymnáziích. Je zřejmé, že demografická vlna k roku 2020 ve věkové kategorii 6 až 14 let výrazně problematizuje vybavenost města základními školami, lokální disproporce se tak prohlubují.

3.5 Opatření v oblasti základního vzdělávání stanovené DZ HMP 2016 – 2020

- Navyšování kapacity ZŠ a základního vzdělávání v místech aktuální potřeby
- Pravidelná aktualizace školních vzdělávacích programů
- Podpora integrace žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ)
- Podpora výuky cizích jazyků
- Podpora polytechnické výchovy, matematické a přírodovědné gramotnosti na základních školách
- Zvyšování a prohlubování odborné kvalifikace pedagogických pracovníků a zvyšování jejich prestiže
- Zlepšování vybavenosti škol
- Podpora školních poradenských služeb a školních psychologů
- Podpora zavádění konkrétních opatření v souvislosti s legislativními změnami ve školské legislativě do praxe

Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání má podobu systematického a komplexního vzdělávání. I když základní umělecké vzdělávání neposkytuje stupeň vzdělání, je dosažení základů vzdělání v uměleckých oborech důležitým východiskem umožňujícím plynulý přechod i logickou prostupnost pro navazující vzdělávání ve středních školách, vyšších odborných školách uměleckého nebo pedagogického

zaměření, konzervatořích, popřípadě pro studium na vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením.

V předchozích obdobích se v HMP podařilo vytvořit vyváženou síť ZUŠ, která svou celkovou strukturou i kapacitou je i pro období platnosti DZ HMP 2016 – 2020 vyhovující. Pro zachování optimální nabídky a kvality základního uměleckého vzdělávání je proto třeba se vyhnout procesům, které v oblasti kapacit reagují na krátkodobé populační výkyvy nebo módní vzdělávací nabídky bez dlouhodobé koncepce. Případný zvýšený zájem o základní umělecké vzdělávání v rozvíjejících se oblastech HMP lze situaci řešit zřizováním odloučených pracovišť stávajících ZUŠ.

Rada hl. m. Prahy schválila dne 25. 8. 2015 záměr založení sítě Akademie umění a kultury pro seniory HMP (dále jen Akademie) na šesti pilotních ZUŠ zřizovaných HMP. Záměr zřízení Akademie spadá do oblasti celoživotního uměleckého vzdělávání. Cílovým stavem je umožnění zapojení do projektu všem pražským ZUŠ a poskytnout tak seniorům všech MČ HMP v rámci celoživotního vzdělávání komplexní nabídku kvalitního uměleckého vzdělávání.

3.6 Opatření v oblasti základního uměleckého vzdělávání stanovené DZ HMP 2016 – 2020

- Zachování sítě ZUŠ i jejich oborové rozvrstvení
- Zahraniční prezentace žáků ZUŠ
- Podpora a rozvoj vzdělávání seniorů na ZUŠ prostřednictvím Akademie umění a kultury pro seniory HMP

4. Dokumenty na nižších územních úrovních

Tato část analyzovaných strategických dokumentů sestává především z dokumentů MČ Prahy 3 relevantních pro tvorbu MAP. Jedná se zejména o:

- Strategický plán rozvoje Městské části Praha 3 na léta 2014 – 2020
- Komunitní plán rozvoje sociálních a návazných služeb na území Městské části Prahy 3 na období 2015 – 2019 (včetně Akčních plánů na jednotlivé roky)
- Systém školských zařízení Městské části Praha 3
- Koncepti rozvoje spolupráce Městské části Praha 3 s nestátními neziskovými organizacemi na období 2015 – 2018
- Demografickou studii MČ Prahy 3 z března 2017

4.1 Strategický plán rozvoje Městské části Praha 3 na léta 2014 – 2020

Tento dokument se dotýká neformálního vzdělávání pouze okrajově v kapitole 4.7. Školství a vzdělávání a v kapitole 4.8. Sport, volnočasové aktivity.

Kapitola 4.7. Školství a vzdělávání se zabývá formálním vzděláváním (mateřské školy, základní školy, speciální školy, střední školy, vysoké školy) a zmiňuje se i o zájmovém vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných hl. m. Praha (ZUŠ, Hudební škola HMP Komenského 9, Baletní škola BcA. Jána Němce a DDM Praha 3 Ulita). Kapitola zahrnuje i SWOT analýzu pro problémový okruh Lidské zdroje – školství.

Kapitola 4.8. Sport, volnočasové aktivity se zabývá sportovními aktivitami. Kapitola zahrnuje SWOT analýzu pro problémový okruh sport a volnočasové aktivity – v ní se zmiňují i jiné než sportovní aktivity (dostupnost volnočasových aktivit pro sociálně znevýhodněné děti díky podpoře MČ Praha 3 neziskovým organizacím apod.).

4.2 Komunitní plán rozvoje sociálních a návazných služeb na území Městské části Prahy 3 na období 2015 – 2019, včetně Akčních plánů na jednotlivé roky

V tomto dokumentu jsou mimo jiné definovány tzv. návazné služby. Městská část Praha 3 vnímá jako návazné služby mj. ty, které se zaměřují na klubovou činnost pro rodiny s dětmi (mateřská centra, rodinná centra), dále na podporu jednotlivců a rodin v krizi mimo služby dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, na podporu zaměstnanosti a vzdělanosti dospělých. Dokument stanoví v komunitním plánování několik pracovních skupin, mezi nimi pracovní skupinu Rodina s dětmi a Rodina, děti a mládež v krizi. Jedná se o cílové skupiny, u nichž je součástí práce s nimi neformální, případně zájmové vzdělávání. Komunitní plán deklaruje podporu návazných služeb (grantovou, informační) a cílí na vytvoření lokální sítě sociálních a návazných služeb. Ve stejných intencích se pohybují akční plány připravované pro jednotlivé roky.

Komunitní plánování bude mít přímé výstupy ve společných webových aplikacích pro sociální a vzdělávací oblast.

4.3 Systém školských zařízení Městské části Praha 3

Již v úvodu dokumentu je stanoveno, že intence vzdělávací politiky v dokumentu jsou vyjádřeny v kapitolách č. 6 Vize a č. 7 Priority vzdělávání v Praze 3, a to s důrazem na všechny hlavní typy vzdělávacích příležitostí, tedy nejen na vzdělávání formální, ale rovněž i na vzdělávání neformální včetně podpory informálního učení.

Podle dokumentu MČ Praha 3 obecně směřuje k podpoře rozvoje vzdělávacího systému založeného na konceptu komunitní společnosti a celoživotního učení v duchu 21. století.

Dokument zahrnuje kapitolu 3 – Zájmové a neformální vzdělávání:

- Zmiňuje se o pravidelném zájmovém vzdělávání realizovaném zejm. ve školních družinách a klubech na základě vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.
- Řeší různé formy zájmového vzdělávání provozovaného zájmovými spolky, sportovními kluby, DDM Praha 3 Ulita, DDM hl. m. Prahy a dalšími institucemi na základě smluv o pronájmech, nebo samotnými školami v rámci hlavních nebo doplňkových činností školy.
- Zmiňuje nabídku zájmových aktivit formou kroužků a příměstských táborů v době prázdnin ze strany škol a školských zařízení.
- Shrnuje některé činnosti a kompetence odboru školství (formální a koordinační zajištění dotačního řízení MČ Praha 3, správa databáze neziskových organizací Prahy 3).
- Řeší spolupráci s NNO formou aktualizace katalogu NNO a vypsáním dotačních programů.

Tento dokument je vstupním dokumentem celého Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání MČ Praha 3.

4.4 Koncepce rozvoje spolupráce Městské části Praha 3 s nestátními neziskovými organizacemi na období 2015 – 2018

Stanovuje prioritní okruhy spolupráce s neziskovými organizacemi – mj. volnočasové aktivity a výchova a vzdělávání.

Dle prioritních oblastí bude Praha 3 podle dokumentu usilovat o podporu projektů zaměřených na:

- Programy pro neorganizované děti a mládež vč. dětí sociálně znevýhodněných (volnočasové aktivity)
- Pravidelná celoroční činnost (volnočasové aktivity)
- Činnost vzdělávací a informační (výchova a vzdělávání)
- Vzdělávací aktivity a propagace zdravého životního stylu (výchova a vzdělávání)
- Environmentální vzdělávání (výchova a vzdělávání)
- Využívání kulturního dědictví pro vzdělávání a výchovu (výchova a vzdělávání)

Oblasti spolupráce, které definuje dokument:

- Systémové financování
- Propagace
- Zveřejňování aktivit NNO (Radniční noviny, internetové stránky Prahy 3)
- Pomoc při vzdělávání pracovníků NNO
- Vhodná technická pomoc

4.5 Demografická studie MČ Praha 3 (březen 2017)

Demografická studie je nedílnou součástí analytické části MAP, byla vytvořena pro potřeby vymezení daného území MAP. Relevantní jsou zejména kapitoly 6. Plánování kapacit škol a 7. Hlavní zjištění a závěry. Zcela zřetelně z nich vyplývá, že demografický vývoj i plánování kapacit škol na území MČ Prahy 3 mohou být výrazně ovlivněny záměry developerů realizovat rozsáhlou bytovou výstavbu v oblasti Nákladového nádraží Žižkov. Rozsah této výstavby lze však nyní jen těžko předjímat. Obsah studie byl zásadním dokumentem pro tvorbu ročního plánu ve vazbě na povinná opatření. Je součástí analytické části dokumentace MAP.

5. Závěr

Obsáhlá analytická zpráva Místního akčního plánu vzdělávání je členěna pro přehlednost do následujících dokumentů. Nepovažujeme za vhodné vytvářet jeden ucelený dokument, protože z hlediska struktury by šlo o rozsáhlý soubor, se kterým by bylo obtížné pracovat, aktualizovat jej a také z něj vycházet. Jednotlivé části lze snadněji editovat a doplňovat tak, aby uvedené materiály byly stále živou dokumentací projektu, který předznamenává možnou budoucnost strategie škol v regionu Praha 3.

Součástí analytické zprávy:

- Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání
- Analytické teze platné pro ORP Praha 3 na základě dotazníků MSMT, navazujících anket a dalších anketních zjištění
- SWOT 3 analýza priorit a opatření získaných signifikantním vyhodnocením vlastního průzkumu odboru školství
- Demografická studie pro ORP Praha 3